

EDITORIAL

Des que vam començar amb l'edició de la revista *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua*, ara fa 7 anys, tenim la costum d'aprofitar aquest editorial per tal de fer-vos un repàs de les activitats en què el Centre d'Estudis Seniencs ha participat o ha col·laborat al llarg del curs. Considerem el curs d'agost a juliol, els mesos que discorren entre un número i el següent. Aquest any, però, aquesta és una tasca especialment complicada perquè les activitats s'han multiplicat. El motiu el coneixeu tots els que ens seguiu. Des del curs passat el Centre d'Estudis Seniencs gestiona l'Antena del Coneixement de la Sénia en nom de la Universitat Rovira i Virgili i de l'Ajuntament de la Sénia. És un encàrrec que ens honora. El considerem un reconeixement a la tasca que des de fa anys realitzem per la cultura i pel patrimoni seniencs. És per això que hem intentat estar a l'alçada i hem dissenyat un programa el més variat i de la major qualitat possible. Format per activitats pròpies i per col·laboracions, ha estat pensat en funció de tres grans eixos u objectius:

- Contribuir a la dinamització de la cultura local en el sentit més ampli del terme.
- Convertir l'Antena del Coneixement en un instrument de col·laboració amb diferents entitats locals i, en menor grau, comarcals.
- Fer present la Universitat al territori i apropar el coneixement que genera a la societat mitjançant la difusió de la cultura, la ciència i la tecnologia.

Més de cinquanta activitats a les quals se sumen les que des de fa temps portem a terme l'entitat en col·laboració amb la xarxa de Centres d'Estudis dels Territoris de Parla Catalana, coordinades per l'IRMU i la CCEPC. Hem tingut cura en triar una tipologia d'activitats variada: xerrades, presentacions de llibres, cinefòrum, itineraris temàtics, concerts musicals i corals, col·laboracions en jornades, exposicions itinerants...

Les activitats ens han permès assentar les bases d'una enriquidora col·laboració amb prop d'una vintena d'entitats i organismes locals i territorials. Convençuts com estem que el treball en xarxa és indispensable en el món d'avui, aquest és un aspecte del qual n'estem especialment contents.

Volem remarcar especialment la col·laboració amb l'Associació de Gent Gran de la Sénia, mitjançant les Aules de la Gent Gran, i amb l'Institut de la Sénia. La gent gran són un sector especialment actiu i inquiet, obert a la participació en activitats culturals. Els joves, d'altra banda, representen el futur del nostre poble i cal invertir en la seua formació com a persones crítiques i actives.

No us volem cansar amb una llarga llista d'activitats, que estan recollides en el nostre blog i en els diferents exemplars de la revista mensual *Lo Senienc*. És per això que hem preferit oferir un petit reportatge fotogràfic d'algunes de les activitats del curs. No les considerem més importants que les que no hem inclòs. Heu de veure-ho com una mostra que vol ser variada en el temps i en el format. Si voleu més informació, teniu la relació d'activitats a les agendes trimestrals incloses al nostre blog.

Us invitem també a visitar la pàgina de l'Antena del Coneixement de la Sénia al portal de la URV: www.urv.cat/antenes_coneixement/lasenia/

Volem agrair a la gent de la Sénia la resposta que hem rebut. L'assistència ha estat molt satisfactòria pràcticament a totes les activitats. És important que com a comunitat valorem l'oportunitat que ens ofereix el poder disposar d'una Antena del Coneixement pròpia. Ha de servir com a revulsiu i esperonar actituds positives en un context complicat com és el que vivim.

Aquest any 2010 us oferim un total de 7 articles de les temàtiques habituals. Al **Racó de la memòria** hi ha quatre articles de temàtica contemporània. El referit a una cronologia més antiga, de caràcter marcadament econòmic i basat en l'estudi de fonts escrites, és l'estudi dels arrendaments municipals del 1784 que fa Hilari Muñoz: ***Uns arrendaments municipals a la Sénia de finals del segle XVIII (Any 1784)***. En la línia de les col·laboracions anteriors de l'autor, aporta informació sobre serveis que eren explotats a manera de monopolis per part dels municipis, seguint el model característic de l'Antic Règim. Els molins, la botiga, la taverna..., eren arrendats cada any per l'ajuntament a un habitant de la vila, seguint unes condicions molt concretes

orientades principalment a evitar frau. Resulta força interessant, entre d'altres, seguir el llistat de productes que s'havien de vendre a la botiga o adonar-se de com el mercat de referència en aquell moment era Vinaròs.

Els altres tres articles del primer bloc són resultat de la recerca basada en fonts orals. El que inicia la revista parla sobre un antic ofici desaparegut als nostres boscos: el dels *alquitraners*: **Alquitraners dels nostres montes**. Antonio Michavila recull el testimoni dels darrers membres de la família que al nostre poble es van dedicar a la producció de quitrà al llarg del segle xx. Amb les seues paraules retrata una vida dura i moltes vegades desagraïda, on el dia a dia de vegades es convertia en una pesada lluita contra la precarietat. Des del Centre d'Estudis Seniençs us presentem una recerca de les formes de vida i de treball al mas de l'Amat a la primera meitat del segle xx: **Viure al Mas de l'Amat. Testimonis orals sobre formes de vida i de treball tradicionals als Ports (1911-1950)**. Aquest nucli de poblament reuneix les característiques d'un mas de muntanya, allunyat de poblacions amb diversos veïns i situat en un lloc de confluència entre les terres de Catalunya, Aragó i València. Avui la propietat és de titularitat pública i el Parc Natural dels Ports té en marxa un projecte per donar-li un sentit social. Les entrevistes realitzades com a part d'aquest projecte a quatre dels germans Segura Albesa, que hi van viure fins ben avançats els anys 40, fan que ens puguem imaginar el lloc com un paratge ple de vida i econòmicament rentable, dins d'un model, és clar, d'economia tradicional de base autosuficient. Els relats, a més, ens remetent a una forma de viure en equilibri amb la natura de la qual sense cap dubte avui tenim molt a aprendre. El text és llarg, molt més del que és habitual en la nostra revista, però estem segurs que la lectura no se us farà pesada.

Blanca Andreu fa un homenatge de part de tota la família al seu avi Eulogio Andreu, les fotografies del qual han ocupat pàgines d'aquesta revista des del primer número: **Sobre Eulogio Andreu, en el centenari del seu naixement**. L'analitza amb ulls de néta, a través d'un text lleuger que destaca per la seua frescor, mesclada amb la proximitat que resulta d'un coneixement directe. Les fotografies que el complementen sorprenen per presentar un fotògraf retratat. Estem molt acostumats a veure fotografies on ell no apareix perquè està al darrera de la càmera. En aquest cas, però, apareix al davant rodejat dels seus familiars i amics. De viure encara, aquest any el senyor Eulogio faria cent anys i ens podria explicar moltes vivències. Les seues fotos, però, resten com a valuós testimoni d'una època,

unes persones i una manera de viure que, com ell, ens han deixat.

L'aspecte natural el treballen com va sent habitual Víctor Reverté i Natàlia Giménez a la secció **Espai de natura**. A partir d'una llesca de fusta d'un faig tombat extreuen un seguit de conclusions que les persones que no en som especialistes no podem ni imaginar: **El faig tombat del barranc del Retaule**. Un cop més, de la lectura se'n desprèn la gran quantitat d'informació que ens ofereix la natura que observem cada dia. En aquest sentit, també els Ports guarden un tresor que hem de saber apreciar. L'espai **Recerca jove** l'ocupen dos articles destinats a preservar la memòria dels més grans de la nostra població. Aquestes dues col·laboracions són dos treballs de recerca de 2n de Batxillerat que han presentat dues alumnes de l'IES la Sénia de la nostra població. Laura Fonollosa Auladell ens presenta un estudi sobre l'ús i la interrelació de les persones amb el medi: **Els camins històrics de la Sénia**. L'article fa un recorregut per tres dels camins més transitats i importants que passen per la Sénia: l'antic camí de Mas de Barberans, l'antiga carretera de Santa Bàrbara i el Lligallo la Roca o d'Ulldecona (Lligallo Reial), per tal de recordar-los i no deixar-los perdre coberts de bardissa i d'oblit. L'article que tanca aquest any **Lo Senienç. Memòria, natura i llengua** està escrit per Marta Bellés Bel i porta per títol **L'apicultura a la Sénia**. Aquest treball de recerca versa sobre el món de les abelles, tant des d'un punt de vista general com d'un punt de vista més concret i proper, ja que el testimoni dels pocs apicultors que queden a la Sénia ens acompanya al llarg de la seua lectura.

Tot plegat, de nou ens sentim contents de poder-vos oferir aquest recull d'històries perquè us ajudin a interpretar el món en què vivim i us distreguin els tardets de l'hivern. Nosaltres ja comencem a pensar com podem organitzar el número del proper any. Des d'ací us convidem a col·laborar en l'estudi i la difusió del nostre patrimoni i de la memòria dels nostres grans. Si ens llegiu i compreu els exemplars que anem traient, la gent que formem el Centre d'Estudis Seniençs veiem reconeguda la feina de tot l'any. I si us animeu i voleu aportar alguna història al proper **Lo Senienç. Memòria, natura i llengua** feu-ho: us agraïrem molt que vulgueu participar en aquest projecte destinat a totes les senienques i seniençs.

En tot cas, de moment us convidem a participar en els actes que al llarg del curs 2010-2011 anirem organitzant, així com a proposar nous formats o col·laboracions que seran enriquidores per a tothom. Gràcies per tot i fins l'agost proper!

Presentació del llibre *La Sénia. Societat i Economia*. 24 d'agost de 2009.

Presentació del llibre *La Sénia. Societat i Economia*. 24 d'agost de 2009.

Itinerari per les Terres de Cruïlla, Festes Majors de la Sénia. 25 d'agost de 2009.

Itinerari per les Terres de Cruïlla, Festes Majors de la Sénia. 25 d'agost de 2009.

Xerrada de l'11 de setembre "Lluís Companys, més enllà del president màrtir". 11 de setembre de 2009.

Presentació del llibre *La Pastora, del monte al mito*. 24 d'octubre de 2009.

Inauguració Curs 2009-2010 Aules de la gent gran. 27 d'octubre de 2009.

Inauguració Curs 2009-2010 de l'Antena URV del Coneixement a la Sénia. 13 de novembre de 2009.

Inauguració Curs 2009-2010 de l'Antena URV del Coneixement a la Sénia. 13 de novembre de 2009.

Inauguració Curs 2009-2010 de l'Antena URV del Coneixement a la Sénia. 13 de novembre de 2009.

Inauguració Curs 2009-2010 de l'Antena URV del Coneixement a la Sénia. 13 de novembre de 2009.

Dia Internacional dels Drets dels Infants. Xerrada "Com relacionar-nos millor amb els nostres fills". 19 de novembre de 2009.

Presentació del llibre *Un paseo por los puertos de Beceite*. 19 de desembre de 2009.

Presentació del llibre *Els encanteris de la Serra del Montsià*. 23 de desembre de 2009.

Presentació del projecte "El món agrari a les terres de parla catalana". 23 de gener de 2010.

Commemoració del Centenari de la Setmana Tràgica (1909-2009). 6 de febrer de 2010.

Xerrada "Cap on van els nostres fills? L'espai europeu d'educació superior: un repte i una realitat". 11 de febrer de 2010.

Dijous cooperactius: La Banca ètica. 25 de febrer de 2010.

Primavera Musical: Concert "Música i Astronomia". 27 de març de 2010.

Trobada d'entitats i associacions culturals de les comarques de la diòcesi de Tortosa. 10 d'abril de 2010.

Trobada d'entitats i associacions culturals de les comarques de la diòcesi de Tortosa. 10 d'abril de 2010.

Trobada d'entitats i associacions culturals de les comarques de la diòcesi de Tortosa: Visita al Molí Hospital. 10 d'abril de 2010.

Trobada d'entitats i associacions culturals de les comarques de la diòcesi de Tortosa: Visita al Molí Hospital. 10 d'abril de 2010.

Xerrada "La sinia, més de mil anys de funcionament a Occident". 15 de maig de 2010.

Aules de la gent gran. 19 de maig de 2010.

Xerrada "Mirada perduda: la malaltia de l'Alzheimer". 10 de juny de 2010.

Voltem pel territori: Visita a la Catedral de Tortosa. 12 de juny de 2010.

Voltem pel territori: Visita a l'Observatori de l'Ebre. 12 de juny de 2010.

3r Cicle d'orgue a la Sénia: Coral Cantiga. 10 de juliol de 2010.

Curs "Tast de vins". 19 de juliol de 2010.